

centesimo extinguitur anno, etsi aliud testator expresserit.

47 Limitatur, & num. 48. ubi declaratur conclusio tradita.

49 Legatum annuum privato relicto, morte ejus intercidit: sed pro anno quo moritur, integra quantitas ipsius heredi debetur.

51 Quoad computationem Falcidiae nihil refert, an legatum annuum ad centesimum annum coarctetur, vel quod in infinitum debeatur, & quae quantitas sit detrahenda de jure communi, cum usura permittebantur.

52 Quomodo in Hispania detrahitio fieri debeat & quae summa deducenda.

53 In stipulationibus de annua quantitate praestanda non pariter servantur quae in annuis legatis.

CAPUT IX.

Pactum retrovendendi in emptoris favorem, quod retroemendi posset appellari, frequens non est, Leotard. de usur. quæst. 15. num. 16. imò à Rebus publicis extirpari oporteret, Leotard. numer. 21. à quo abstinendum monet post alios Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 377. num. 11. idè quæstionis est, utrum tale pactum sit licitum, de qua Scaccia de commerc. §. 1. quæst. 1. ex num. 475

Ad Num. 1.

2 Iniquitas hujus conventionis in eo præcipuè versatur, quod emptor qui pretium repetit, interim perceptos fructus retinet ac lucratur, alioqui non ambigeretur; quin licite pactum istud adjici possit, atque ita distinguit Scaccia numer. 481. & 487. Quapropter ad definiendam præfatam controversiam, prius inquirere opus erit, num ex natura contractus illi fructus ad emptorem, vel venditorem spectent, sequuta retrovenditione? Et licet magis receptum sit ad venditorem attinere, ut tenet Scaccia cum aliis numer. 487. verius tamen videtur contrarium, scilicet fructus emptorem retenturum, etsi re tradita, pretium exegerit: quod cum nostro Præfide docent Molin. ubi proxime, Leotard. numer. 19. Menoch. lib. 3. præf. 122. numer. 17. Ugolin. de usur. cap. 42. numer. 3. Castill. controv. lib. 2. cap. 25. num. 60.

3 Quæ sententia plurimis posset roborari; nam supposita contractus justificatione, nihil refert ad fructuum acquisitionem, quod pactum in favorem emptoris, aut venditoris apponatur, cum utroque casu eadem reperiantur rationes, nempe dominium, & periculum, quod est emptoris, atque æquitas, ut dum venditor usu pecuniæ potitur, emptor fructuum emolumentum percipiat. Nec quia in potestate emptoris est rem cum fructibus retinere, his privari debet, cum jure suo utatur ex conventionis: quæ non inficiatur Scaccia, sed propter usuræ vitium, quod ipse præsumit, fructus restituendos opinatur venditori, ejus fundamentum refutatur inferius, num. 6.

4 Igitur secluso sceleris vitio, si emptor redderet venditori, graviter læderetur ille, & hic cum aliena jactura fieret locuples, atque ita quod favore emptoris conventum est, in ipsius incommodum retorqueretur, contra vulgare axioma, de quo in cap. Quod ob gratiam 61. de reg. jur. in 6. l. Nulla 24. de legib. Barbosa axiom. 96. numer. 1. Læsiõ autem emptoris apparet, qui caret pecuniæ usu & utilitate, quam pretii nomine numeravit,

sustinet rei periculum, amittit quod pro onere imposito venditori ultra justam æstimationem rei præstare debuit, ut infra ostendetur, numer. 15. in quorum omnium compensationem æquillimum est, ut fructus emptor, quos propria cura & labore percepit retineat, ad quem ex juris principis spectant. Alias venditor multiplex lucrum caperet, qui sub idem tempus pretii, & fructuum commodum sentiret, nullum periculum sustinens, contra æquitatem legis Curabit §. C. de action. empt. Præterea retinebit excessum pretii, quem propter onus pactionis accepit, ut pronuper insinuavimus, ac constabit infra, numer. 16. quæ naturæ ratio non patitur, ne quis cum aliena jactura locupletetur, l. Nam hoc natura 14. de condit. indeb.

Ex quibus, retenta quam tuiti sumus, opinio debet limitari, si pretium primæ emptionis solum non sit, tunc siquidem emptor rem cum fructibus compelleretur reddere. Leotard. sup. num. 20. quod ita verum est, si pretii numeratio defuit moræ emptoris, siue venditoris voluntate, qui habuit fidem de pretio tempus ad solutionem concedens; illuderetur enim venditor cum læsione, si emptor retentis fructibus, non redderet intra terminum præscriptum solutioni, etsi alias hoc casu æquitati dictæ legis Curabit, locus non sit, ut prænotatur sup. cap. 4. n. 25.

Supposito quod fructus ad emptorem irrevocabili spectant, pactum retrovendendi cum emptori placuerit, ex se licitum profiteretur præter Præsidem nostrum Molina disp. 377. numer. 11. Lessius de justit. & jure, lib. 2. cap. 20. num. 113. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 20. dub. 14. n. 4. Bonacina de contractib. disp. 3. q. 2. punct. 3. num. 6. Castillo contravers. lib. 2. cap. 25. num. 8. Leotard. d. q. 15. num. 16. Menoch. ubi sup. Farinac. in Praxi, lib. 5. de falsit. q. 163. n. 60. Frider. Martin. de jur. cens. cap. 6. numer. 250. Morla Empor. Jur. tit. 9. quæst. 14. num. 5. Ugolin. d. cap. 42. num. 2. quidquid post alios contra scripserit Mantic. de tacit. & ambig. convent. lib. 4. tit. 31. n. 68. Scaccia numer. 487. qui omnes contractum illum ad favorem emptoris damnant propter fructuum retentionem, alioqui conventio omni carebit suspitione. Cenc. de censib. q. 6. num. 28. Scaccia n. 481. quanquam in cap. Illo vos §. de pignor. contractus usurarius declaratur ex aliis conjecturis, & pacto de computandis fructibus in sortem.

Ex qua constitutione deducitur, quod etsi pactum istud retroemendi per se non sit reprobatum, conjecturam tamen simulationis generat, quæ aliis adjuncta contractum arguunt feneratoritium. Molin. num. 11. Farinac. d. q. 163. num. 62. Quot & quales desiderentur, in judicis residet arbitrio. Maltrill. d. cap. 25. n. 22. & 77. qui observavit, ex pacto retrovendendi in gratiam emptoris validiorem insurgere præsumptionem usuræ, quam si ad libitum venditoris iniretur, ut infra numer. 3. vers. Quare est, D. Covar. edocet, ubi nos iterum hoc ipsum inculcavimus.

Ibi: Tandem his distinctionibus ommissis.

Hic D. Covar. sub distinctione regulam constituit ad dignoscendum, quando emptor, resoluta contractu, fructus perceptos venditori reddere teneatur. Sed aliter in hunc modum distinguipotest. Aut ita dissolvitur emptio, ut ea pro infecta à principio habeatur, ut pacto additionis

Ad Num. 2.

Ad intellectum capituli Illo vos §. de pignorib. præter laudatos à Barbosa in collect. ibi, numer. 1. consulas Molin. d. disp. 377. numer. 10. Castill. contravers. lib. 2. cap. 25. à numer. 60. Lessius de justit. & jure, lib. 2. cap. 20. à num. 119. Felician. de censib. tom. 1. lib. 1. cap. 6. num. 15. Beroum in cap. Ad nostram, num. 26. cum seqq. de empt. & vendit. Mantic. de tacit. convent. lib. 8. tit. 20. à num. 10. Farinac. in Praxi, lib. 5. de falsit. q. 163. num. 62. Menoch. lib. 3. præf. 122. num. 64. cum seqq. Cujac. ad d. cap. Illo vos, Scacciam de commerc. §. 1. q. 1. num. 476.

Hi communiter docent, decisionem Pontificiam niti triplici præsumptioni, id est, pacto retrovendendi, excessui pretii recepti in redemptione, ac clausulæ de computandis fructibus in sortem, quæ licet relevet venditorem, tamen verba, quia sunt propria pignoratitii contractus, simulationem detegunt, unde rectè Mantic. num. 11. inquit: Hoc pactum non gignit conjecturam usuræ, sed pignoris: sed cum pacto retrovendendi, & augmento pretii restituendi operatur coadjuvans, ut contractus propter simulationem feneratoritius præsumatur.

Ibi: Quod si velis constanter.

Pontificem ex præfatis tribus conjecturis instructum decidisse illum contractum usurarium, incomperto est, & ita verum, ut quavis emptor non esset solitus feneratori, idem Pontifex statueret, quod colligitur ex illis verbis: Præsertim cum usuras consueverit exercere. Verbum enim, Præsertim, significat id, quod adjicitur post illud, abundare, nec fore necessarium. Barbosa de Distinctionib. 277. num. 2. & 5. nam idem juris esset, licet consuetudo feneratorandi deficeret.

Ad Num. 3.

Pactum retrovendendi in gratiam emptoris regulariter licitum censeri, probant laudati sup. n. 6. quoad emptionem annuorum reddituum quid juris, statim aperietur. Potest etiam pactum hujusmodi adjici in favorem utriusque, ita ut cum liberit venditori, pretium offerens rem repetat, & rursus emptor rem restituens pretium exigat. Molin. sup. num. 16. Lessius numer. 120. Bonacina de contract. disp. 3. quæst. 2. punct. 3. n. 8. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 20. dub. 14. num. 5. qui docent hoc casu pretium rei justum censeri, si de vera æstimatione aliquid prudentis arbitrio detrahatur, minus tamen quam si venditio fieret cum pacto retrovendendi ad venditoris favorem V. g. si fundus valeat centum, qui justè venditur cum pacto retrovendendi ad libitum venditoris septuaginta, quando utrique contrahenti datur facultas recedendi à contractu, fundus æstimabitur octoginta quinque, paulò plus, minusve; nam hæc conventio magis emptorem, quam venditorem onerat. De pretio justo cum pacto respicit emptoris commodum statim agendum.

Vers. Sunt enim hic due venditiones, & sequenti.

Sicut pretium rei venditæ cum pacto retrovendendi in favorem venditoris decrevit, quia oneratur

9 Ast nobis objici poterit quod tradidimus cap. prox. num. 15. videlicet in pacto legis commissoriae, ac in diem additionis verbis obliqui concepto, teneri emptorem ut fructus restituat, velut si ita dictum sit: Ab emptione recedatur, aut res restituatur, si alius meliorem conditionem intra semestre attulerit. Ubi contractus non resolvitur à principio, unde secundum præmissam regulam emptor poterat retinere fructus. Sed respondetur, quod cum ex eis pactionibus jura expressè præcipiant, ut fructus per emptorem restituantur, quomodolibet pactum concipiatur, subsequitur idem restitutionis effectus, quoniam contrahentes præsumunt se legis dispositioni conformare; etsi formam verborum non observent, quod ex imperitia plerumque contingit: idè quoad fructus venditio ab initio censetur resoluta, etsi verba indicent aliud.

Ibi: Quod si venditio alterius pacti.

10 Repetit D. Covar. quod paulò ante prædocuerat, nempe quod dissoluta venditione ex pacto additionis in diem, emptor fructus, quos interim perceperit, retinet autoritate Consulti in l. 2. de in diem addit. ubi sic expressè deciditur: at ea lex corrigitur, seu declaratur aperte per legem Item quod dictum 9. eod. tit. ubi Ulpianus seipsum interpretatus, ita inquit: Item quod dictum est, fructus interea captos emptorem priorem sequi, toties verum est quoties nullus emptor existit, qui meliorem conditionem afferat, vel falsus existit. Sin verò existat emptor posterior, fructus refundere priorem debere constat creditori. Cui consonant lex Imperator 19. eod. tit. lex finalis de jur. fise. lex 40. tit. 5. part. 5. & prænotatur ex aliis sup. cap. prox. num. 8. nemine, quem viderim, dissentiente. Nec possum non mirari, quod eximius Præfex, qui in scrinio pectoris omnia jura habuisse videtur, horum non meminisset.